

برایهتی کورد و عه‌رب زۆر به‌هێزه تاریخ شاهیده ... هه‌رمان خالد

برایهتی ئه‌و هه‌ست و سۆزهیه که دوو کهس یان زیاتر به‌یهک ده‌به‌ستیته‌وه، هه‌ردوو لاش هه‌ول ده‌دن زیاترین سوود به‌یه‌کتر بگه‌یه‌نن. گه‌لی کوردیش به‌هۆی مرۆف دۆستی و خانه‌دانی خۆی، هه‌ر که‌سیک بناسی ده‌یکاته‌هه‌را و خاوه‌ن مالی خۆی و په‌یمانی برایه‌تی له‌گه‌ل ده‌به‌ستی (هه‌لبه‌ته‌ په‌یمانیکی یه‌ک لایه‌نه). ئه‌گه‌ر چاویک به‌میژووی دوور و نزیک کورد بخشینین، ئه‌و برایه‌تی به‌هێزه‌ی کورد ده‌بینین به‌تایبه‌تی له‌گه‌ل (برای عه‌ربه‌ی چاوپه‌شم، تال بوو به‌شت تال بوو به‌شم). نمونه‌ی به‌هێزی ئه‌و برایه‌تییه‌ی کورد له‌گه‌ل عه‌رب گه‌لیک زۆرن، وه‌ک:

- ئه‌و برا عه‌ربه‌ی دێته‌ کوردستان، گه‌وره‌ترین ریزی لیده‌گیری، له‌ به‌رامبه‌ردا له‌ته‌هه‌راکه‌ی تر ده‌چیته‌ به‌غدا سه‌ری ده‌برن.

- برا کورده‌که‌ ده‌یان تۆن داووده‌رمان بۆ برا عه‌ربه‌که‌ی ده‌نیی، ئه‌ویش وه‌ک سوپاسیک باره‌ه‌لگریکی پر له‌ته‌قه‌مه‌نی و مه‌رگی بۆ ده‌نیی.

- برا کورده‌که‌ (مشعان جبووری) به‌پاره‌ی برای کوردی خۆی ده‌وله‌مه‌ند ده‌کا و ده‌یکاته‌ ناویکی دیار، ئه‌ویش زۆر به‌ئاسانی ده‌لی دژی گه‌رانه‌وه‌ی که‌رکوکم بۆ سه‌ر هه‌ریمی کوردستان.

- برا عه‌ربه‌که‌ گۆرپکی به‌کۆمه‌ل بۆ برا کورده‌کانی له‌ بیابان دروست ده‌کا، برا کورده‌که‌ش باشتترین و جوانترین خانووی خۆی ده‌به‌خشیته‌ برا عه‌زیزه‌که‌ی.

- برا عه‌ربه‌که‌ به‌جلی سه‌ربازی ده‌هاته‌ کوردستان و دار و به‌رد و هه‌موومانی ده‌کوشت، برا کورده‌که‌ش به‌جلی سه‌ربازی ده‌چیته‌ مه‌نجه‌نیقه‌که‌ی ئه‌وان و پارێزگاری له‌و مناله‌ ده‌کا که‌ له‌ داها‌توو له‌ شاریکی کوردستان خۆی ده‌ته‌قییته‌وه.

- برا عه‌ربه‌که‌ گونده‌کانی کوردستانی وێران و خاپوور ده‌کرد، برا کورده‌که‌ش ئی‌راقه‌ کاول بووه‌که‌ بیان ئاوه‌دان ده‌کاته‌وه.

- برا عه‌ربه‌که‌ کوردی خۆفروش و جاشی ده‌نا به‌گژ کوردی دلسۆز و شوپشگێر، به‌مه‌ش هه‌ردوو لای له‌ناو ده‌برد، برا کورده‌که‌ش چونکه‌ نه‌مک هه‌لاله‌ برا سوونه‌ و شیعه‌کان یه‌کده‌خاته‌وه‌ و یه‌کیتی نیشتمانی ئی‌راقی دروست ده‌کا.

- برا عه‌ربه‌که‌ هه‌رچی له‌شفرۆش و سۆزانی به‌غدا هه‌یه‌ ده‌ینییته‌ کوردستان، برا کورده‌که‌ش سه‌دان که‌سایه‌تی سیاسی و سه‌رکرده‌ی کورد دنییته‌ به‌غدا.

- برا کورده‌که‌ شه‌قامیکی شار به‌ناوی (شه‌قامی برای سه‌رکرده‌ موعه‌مه‌ر قه‌زافی) و شه‌قامی (حکیم) ده‌کا، برا عه‌ربه‌که‌ش ژوورپکی ئینفرا‌دی به‌ندیخانه‌ی ئه‌بوغریب به‌ناوی برا کورده‌که‌ی ده‌کا.

- برا عه‌ربه‌که‌ زیان له‌ 182 هه‌زار برای کورد ده‌سه‌نیته‌وه‌، برا کورده‌که‌ش ماتهم بار ده‌بی به‌مردنی برا عه‌ربه‌ی پیپه‌تییه‌که‌ی.

- برا کورده‌که‌ له‌ وولاتی به‌فر و جوانی ده‌چیته‌ حوشتستان و خۆی بۆ برا عه‌ربه‌ی فه‌له‌ستینییه‌که‌ی به‌کوشتن ده‌دا، برا عه‌ربه‌ی فه‌له‌ستینییه‌که‌ش سووکایه‌تی به‌شه‌ره‌فی کورد (پیشمه‌رگه‌) ده‌کا.

- برا کورده‌که‌ شانازی به‌ئی‌راقی نوی ده‌کا، برا چاوپه‌شه‌که‌ش به‌کوردستان ده‌لی (شیمال عی‌راق).

- برا عه‌ربه‌که‌ ده‌لی نه‌وتی خۆم بۆ خۆم و نه‌وتی زاخۆ و که‌رکوکیش ده‌خۆم، برا کورده‌که‌ش کۆمپانیایه‌کی عه‌ربه‌ی ئیماراتی دینیته‌ کوردستان و به‌شیک له‌ داها‌تی بیره‌ نه‌وته‌کانی ده‌داتی.

- برا کورده‌که نه‌یده‌وێرا ته‌نانه‌ت له دلی خۆشیدا ناوی پێشمه‌رگه‌ بێنی، برا عه‌ره‌به‌که‌ش له که‌رکۆکی کوردان به ئاشکرا پێیوان بۆ پشتگیری له دیکتاتۆره‌که‌ی عۆجه‌ سازده‌کا.
- برا عه‌ره‌به‌که‌ ریگای نه‌ده‌دا برا کورده‌که‌ ناوی کوردی له مناله‌که‌ی بنی، برا کورده‌که‌ش وه‌ک وه‌فایه‌ک، له سه‌رده‌می ئازادی ناوی عه‌ره‌بی له مناله‌که‌ی ده‌نی.
- که برا کورده‌که (پێشمه‌رگه‌) بریندار ده‌بوو، له ترسی برا عه‌ره‌به‌که‌ی دوور له چاودی‌ری دکتۆر چاوه‌ری مه‌رگی ده‌کرد، هه‌ر ئه‌و برا کورده‌ نه‌خۆشخانه‌کانی خۆی ده‌خاته سه‌رپشت و دکتۆره‌کانی ده‌ست له‌سه‌ر سنگ راده‌وه‌ستی‌نی بۆ برا عه‌ره‌به‌ برینداره‌که‌.
- برا عه‌ره‌به‌که‌ گۆری بۆ زمانی برا کورده‌که‌ هه‌له‌که‌ند، برا کورده‌که‌ش له هه‌موو فه‌رمانگه‌یه‌ک تابلۆیه‌کی به عه‌ره‌بی هه‌لواسیوه‌.
- برا عه‌ره‌به‌که‌ هیژه کوردیه‌کانی به (مخرب) داده‌نا، برا کورده‌که‌ش هیژه عه‌ره‌بییه‌کان به نیشتمان په‌روه‌ر ده‌زانی.
- برا عه‌ره‌به‌که‌ پیلانی کیمیا‌باران کردنی کوردستان داده‌نا، برا کورده‌که‌ش ده‌یکاته راویژکاری خۆی.
- برا عه‌ره‌به‌که‌ سه‌رۆک جاشه‌کانی به (مستشار) داده‌نا، برا کورده‌که‌ش مستشاره‌کان به که‌سایه‌تی دیار و ناسراوی گه‌له‌که‌مان داده‌نی.
- برا کورده‌که‌ که ده‌چیته عه‌ره‌بستان، پێشتر خۆی فی‌ره عه‌ره‌بی ده‌کا، برا عه‌ره‌به‌که‌ش هه‌یچ نرخیک بۆ زمانی برا کورده‌که‌ دانانی.
- برا کورده‌که‌ ناوی‌ری به جلو به‌رگی کوردی بچیته عه‌ره‌بستان، برا عه‌ره‌به‌که‌ش به دیشداشه و عه‌گاله‌وه له بازاره‌کانی کوردستان ده‌سورپیته‌وه‌.
- برا عه‌ره‌به‌که‌ ریگه‌ی نه‌ده‌دا برا کورده‌که‌ گوی له گۆرانیه‌کانی شقان په‌روه‌ر بگری، برا کورده‌که‌ش له کوردستان کۆنسی‌رت بۆ (قاسم سولتان) سازده‌کا.
- برا کورده‌که‌ ده‌یه‌وی بچیته سه‌یرانگایه‌کی کوردستان، له‌به‌ر برا حوشره‌کان شوین نیه‌ دابنیشی و تووره‌ ده‌بی، برا عه‌ره‌به‌که‌ش پێی ده‌لی: (ئیحنا عیراقی‌ین کولونا ئیخوان، عاشه‌ل ئوخووه‌ به‌ینه‌ل عه‌ره‌بی وه‌ل کورد، عاشه‌ عیراقل موه‌حه‌د).
- ئه‌مانه‌ و ده‌یان نمونه‌ی تری زیندوو له‌سه‌ر براهه‌تی کورد و عه‌ره‌ب که ماوه‌ نیه‌ باسی هه‌موویان بکه‌ین، له کۆتایی ده‌لیم (براهه‌تی کورد و عه‌ره‌ب زۆر کۆنه‌ ته‌ئریخ شاهیده، من و تۆی ناحه‌ز با له داخا سه‌ری خۆمان داخه‌ین و یه‌خه‌ی خۆمان دادپین).

باشووری کوردستان_ هه‌ولێر